

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átvéve:	
Egész évre	8 frt — kr.
Negyedévre	2 „ — „
Helyben házhoz hordva:	
Egész évre	10 frt — kr.
Negyedévre	2 frt 50 kr.
Vidékre postán szállítva:	
Egész évre	12 frt — kr.
Negyedévre	3 „ — „

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik minden nap a hétfőn és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Apáczai u. 3. sz.

A szerkesztőség kéziratok visszadására vagy megőrzésére nem vállal közt.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára: 4

NAGYVÁRAD, július 20.

Ravatalon.

Koporsójában fekszik már a nagy, a tiszta ember.

Gyertyák üzik el a sötétséget körül és az igaz szeretet sugároz fényt reá.

Szent Vincze leányai s néhány árva gyermek térdel a koporsó körül. Az ajtóban ott állnak a város szegényei és jobbmódu polgárai vegyesen.

Ki ne ismerte volna, ki ne szerette volna Nogáll püspököt?!

Szerették mindannyian, pedig egész élete ellentétben állott a kor ugynevezett felfogásával.

Gazdag lehetett volna és szegény maradt; hire, neve országra szólott s ő maga szerényen félrevonulva élt, több volt mint mások s kevesebbet törődött magával, mint bárki.

Miért?

Az ő tudománya nem e világból való volt, s az ő élete nem e világnak szólt.

Hanem egy darab földet egész szívével szeretett, egy titulusát oda nem adott volna semmiért.

Szerette hazáját egész szívével. Ez a szeretet vitte rá, hogy a magyar nyelvet oly művészi tökéletességgel bírta, ez készítette kutatni, tanulni annyit, a mennyit csak a szaknyelvtudós értékelhet igazán.

Büszke volt a diszpolgári címre, mit polgártársaitól kapott. Jól el kell olvasni, el sem szabad felejteni soha, amit májusban írt végrendeletében nagybetegen mond e címéről.

Nagy szavak ezek!

Még nagyobbak, ha megfontoljuk, hogy olyan ember mondja, ki sem nem használt, sem nem türt volna hizelgést, vagy szóvirágot.

Ez a végrendelet utolsó szava hozzánk.

Bezárult felette a koporsó, felhangzik az ének s visszatér a földre, honnan vétetett.

A gyászír óta szájról-szájra jár élet-története s vége-hossza nincsen nagylelkű cselekedetei elsorolásának, alkotásai dícséretének.

Valamit el ne felejtünk.

A hazáról írt cikkét azzal a figyelemzetéssel fejezi be a megboldogult, ha pusztulást, romot láttok, kutassatok és meg fogjátok lelteni a bünt a romok között.

Nagy dolgokat beszélhetünk a megboldogultól, nagy alkotások maradtak utána. Midőn azt látjátok, kutatni sem kell és ez alkotások és cselekedetek felett meglelték a hitet.

Hitből élt ő, azért volt igaz.

* * *

Egész nap valóságos népvándorlás indult a nagypréposti lakban a társadalom minden rétegéből, hogy még egyszer és utoljára lássák a jóltevő püspök arcát.

Sirdogáló szegény asszonyok s a Szt. Vincze kék ruhás növendékei mellett elegáns fogatok robognak végig a gyászlobogós káptalan soron.

Fekete szőnyeg vezet föl Nogáll püspök puritán egyszerűséggel butorozott lakosztályába s a nagyterembe a hol a halott kiterítve fekszik diszes katalakon püspöki ornátusban. Fölötte fekete bársony baldachin, melyet angyalok tartanak, körülötte pedig a feketével bevont falak

mentén délszaki növények s a nagyszámu lobogó viaszgyertya. Lábainál fekszenek párnákon a Vaskorona- és a Lipót-rendek jelvényei.

A belépőt azonban nem ez ragadja meg, hanem az ájtatoskodók serege a ravatal körül, sőt még az előszobában is s a néma könyvek, mik egyre peregnék az arcokon.

Délelőtt fél 10-kor a káptalan és a központi papság a megboldogult püspök ravatalához vonult, hol akkor az irgalmas nénék, az orvosok és az elhunyt rokonai imádkoztak.

Vinkler József v. püspök pontifikált a gyászszertartáson teljes segédlettel. Meghatott hangon imádkozták a gyászszertartókat, melyek végén felhangzott a Benedictus megható dallama és Vinkler püspök beszentelte a halottat s ezzel véget ért a koporsóba tétel szertartása.

A délután folyamán helyezték ravatalára a „Tiszántul” szerkesztőségének tagjai az „Országos Pázmány Eggesület” koszorúját. Az egyesület főtitkára, Sziklay táviratilag bizta meg ezzel szerkesztőségünket. A pálmalevelekből font diszes koszoru fekete szallagján ez van írva:

A ragyogó tollu egyházi írónak — Országos Pázmány Eggesület.

Nagyvárad város diszes babékoszorút küldött a város színeit viselő szallaggal, melyen ez a felirat van:

Diszpolgárának — Nagyvárad város közönsége.

Koszorukat helyezték még a ravatalra:

Az uradalmi tisztikar — Legmélyebb hálája jeléül.

Szigligeti Társaság — Tiszteletbeli és alapító tagjának.

Biharvármegye közkörháza — Jóltevő-jének.

A „TISZÁNTÚL” TÁRCZÁJA.

Donaustauf — Walhalla.

II.

Azt hiszem senki sem járt anélkül Regensburgban, hogy Donaustauf, illetve a Walhalla-hoz ki ne rándult volna. Harmincezer turista fordul itt meg évenként s valóban mind azon remek műveknek, melyekkel a zseniális I. Lajos király országát ékessé tette, a Walhalla képezi a koronáját.

Reggel 7 órakor siettünk a kis helyi érdekű vasúthoz, mely jó félóra alatt elvitt bennünket a 9 km-ternyire fekvő Donaustaufba. Igen kedves és változó a kép, mely ezen rövid utra élénk tárult. Balra erdős, majd mélyen kivájt sziklás hegyek, jobbra a tekintélyes Duna kísérik a kirándulót.

A kis 983 lakosu falu felett 422 m. magasban áll Stauff várnak romja, melyet 1634-ben építettett a weimari herceg. Ma is hatalmas építmény még romjaiban is, de a falakon már fényő kapaszkodók s a nagy hegyet kikezdte az ipar, lassankint feldolgozzák csementté.

A kis falu nagyon meglepett bennünket. Minden háza, utcájaja fel volt lobogóva s a kereszt utcákon diadal kapuk állottak. Koszoruk az ablakok körül, ezer levél és virág az utcán mindenfelé.

Sejtettük ugyan, hogy ez a fogadtatás nem

nékünk szól, de furta az oldalunkat mégis. Mi fog itt történni?

Legvalószínűbbnek látszott, hogy valami német fejedelem, vagy talán a király maga jön s ki akartuk sikeríteni, hogy ezt mi is jól láthassuk. Hanem sajátságosan embert nem láttunk az utcán.

Egy kis borbély üzletbe mentem be, hol rendszerint szivart is árulnak s itt egy jó öreg néni nagy buzgósággal adott felvilágosítást az ő nagy napjukról.

— Dehogy herceg jön, dehogy! Nagyobb dolog van ma itt!

— De hát mi?

— Primiczia!

Azt hiszem igen csudálkozó arcot vághattam, mert meglepett az a dolog, hogy van még hely, ahol nem csak embernek, de az Istennek tiszteletére is jut zászló, virág és diadal kapu.

A jó anyóka aztán tovább magyarázott: — Tetszik tudni 27 tisztelendő ur jött a szent misére. Ott az egész falu. Ma nem dolgozik senki. Nekem muszáj, de én előre már kaptam áldást.

Megakasztottam a nagy szó áradatot.

— De nézze csak néni, hát miért nem tartja az a fiatal pap Regensburgban az első miséjét? Ott kényelmesebben tehetné s a papoknak nem kellene ide fáradni?

Erre is megkaptam a feleletet.

— Hát, tetszik tudni. Ezt a tisztelendő urat mi neveltettük, aztán csak ide huz ő is.

Valóban szokás egész Németországban, hogy tehetséges szegény fiukat a hitközségek küldenek theológiára, ők fizetik a költséget is. Így már értettem a diadal kapuk felirását is. »Isten előtt semmi sem lehetetlen«, »Sok munkának dus a gyümölcse« stb.

Ki jöttem az utcára.

Végig néztem a lobogó diszen, a virágos uton, amint kanyarodott fel a hegy oldalában s ott, ahol megszűnt, láttam az egyszerű kis falusi templomot. A harang megszólalt. Konsekráció lehetett. A tiszta hang végig zugott a hegyek hosszában s a merre ment, hallatára messze, körös-körül mozsár ágyukat sütögetett a többi falu népe, kik szintén el jönnek majd esti ájtatosságra, de most még hamar elvégzik munkájukat.

Bent a templomban csend van és imádság.

Térdre hull a nép és kéri azt a jó Istent, hogy adjon nekik szíve szerinti papot ebben a fiatal Isten szolgában s először tartva remegő kezében a szent ostyát, imádkozik a fiatal pap, hogy segítne meg Őra, hogy szíve szerint szolgálhassa ezt a népet. Huszanhét idősebb áldozár zárja körül ezt a képet.

Be végződött lassan az imádság, melyet a nép maga mondott az ifju lelkészért, ki annyit fáradt, tanult az ifju lelkész a népért, mely oly szeretettel segítette kevés filléreiből s fent a jó Isten bizonyára meghallgatta azt és kész reá, hogy népnek és papnak, egymás által dusan megfizessen.

Schwarz Ferencz bedői bérlő — Tisztelete jeléül.

A koszoruk száma még csak 7, de az elhunyt köztudomás szerint ellene volt minden külső dísznek, azok tehát a kik koszorút szándékoznak venni, ennek árát illőbb módon felhasználhatják úgy, ha vagy az elhunyt munkáiból vesznek, melynek tulajdonjogát a Szent Vincze intézetnek hagyta, vagy pedig koszorú megváltás címén a csillagvárosi bölcsődének adományoznak, melyet az elhunyt létesíteni akart s melyre már jelentékeny összeg van együtt.

A gyászoló káptalanhoz eddig a következők küldtek részvét sürgönyöket:

Wlassics Gyula vall. és közoktatásügyi miniszter (Budapest.)

Fraknói Vilmos kanonok (Reichenhall.)

Gróf Zichy Géza v. b. t. (Alsó Tatrafüred.)

Brandis grófnő, a gráci irtalmas nővérek tartományi főnöknője.

Országos Pázmány Egyesület elnöksége. (Budapest.)

Bozóky Alajos dr. kir. tanácsos. (Máramarosziget.)

Széchenyi Jenő kanonok. (Tatrafüred.)

Nogáll Károly tormafulusi plébános.

Nogáll püspök végrendelete.

Tegnap hirdették ki a nagyvárad kir. törvényszék előtt b. e. Nogáll János püspök végrendeleteit. Az elhunyt jeles férfiú ugyanis az eredeti végrendeletét még 1889-ben készítette el, míg a részletesebb pótvégrendeletet a folyó év május hó 26-án állította ki.

Mindkét végrendelet visszatükrözi az elhunyt nagy férfiú áldott lelkét, jötevő szívét és a haza és Nagyvárad városa iránti mély szeretetét.

Az első 1889. május 31-én kelt végrendeletben a bevezetés után kizárólagos és általános örökösül a Szent Vincze intézetet nevezi meg.

A 2. pont így szól:

Testvéreimnek, hiszem, nem lehet panaszuk reám, juttattam nekik talán többet is a kelleténél.

Ezen végrendelet befejezése így hangzik:

Jézus szentséges Szívének ajánlom lelke- met és amelyet *gyermekkoromtól igen-igen szerettem, kedves magyar hazámat.*

Az 1899. évi május hó 26-án kelt pótvégrendelet a következőképp kezdődik:

Dicsértessék az Ur Jézus Krisztus!

Pótvégrendelet. A) mellékelt elismervényben jelzett végrendeletemhez ezennel a következő észrevételeket csatolom:

1. Tíz éve hamarjában készült végrendeletemet mostan is helyben hagyva a P. Szt. Vinczéről nevezett inlézetet vagyonomra, egy szálíg mindenemre nézve általános és egy kizárólagos örökösömmé rendelem. Sok-sok jó szándékomnak, adakozásomnak kárát, vesztét értem, valamint a gráci illetőleg a párisi törzsházból gyarmatosított irtalmas nénéknek juttattam — azt nem volt okom soha megbánni. Azért halálom ágyán is köszönöm és áldom, siron tul is áldandom áldozatos munkálkodásukat. Isten dicsőségére a halhatatlan lelkek üdvösségére.

E végrendelettel minden egyébbin- nen támadandó igényeknek, követeléseknek utját szegve, hagyatékom mindenestül uvezett intézetre száll.

Végrendeletem végrehajtójainak újlag fel- kérem mélt. Vinkler József vál. püspök urat és hozzája társul Fetser Antal kanonok urat, aki tudton-tudja minden szándékomat.

3. Temetésemre nézve végrendeleti végrehajtóim rendelkezzenek legjobb tudomásuk szerint. Es ezennel kinyilatkoztatom, hogy végrendeletem végrehajtóihoz teljes és alkutlan bizodalommal viseltetem, azért rendelem, hogy egész szabadon, legjobb belátásuk szerint járjanak el. Senkinek felelettel nem tartoznak, az ügy teljes bizonyítása után a megyés püspöknek egyszerű jelentés teendők. — Ennek kapcsán felhatalmazom őket, hogy egyes tárgyakat, ha jónak látják, atyám fiainak emlékül adhatják és szívesen veszem, ha maguknak értéktárgyaiból kedvök szerint valamit megtartanak.

A 4. pontban megemlékezik dr. Grósz Albert és dr. Wimmer Julián orvosairól és háznépéről.

5. Hagyatékom jelentékeny részének veszem irodalmi kiadmányaimat, jelesül az *Épületes könyvtár* és *Lelki-kincstár* öt-öt kötetét.

Ezeknek tulajdonjogát a Szent Vincze intézetnek hagyom, melyre ezuttal törvény által biztosított irói tulajdonjogaimat is átruházom.

A 6. pontban a préposti uradalmakba tett befektetésekről szól, nehogy hagyatéka netaláni levonásoknak legyen kitéve.

7. Temetkezésemre visszatérőleg megjegyzem, hogy a Pompes Funébres sallangjaitól nem bánám, ha megkímélnének, koszoruk helyett is szívesebben vennék egy-egy Miatyánkot siromnál. Különbén hagyják ahogy az illetők akarják. — Egy életem egy halálom non pro mundi honestate, sed spe ad supernam patriam.

Legékesebb a végrendelet 8-ik és befejező pontja, a mely kifejezi azt a nagyrabecsülést, melylyel polgártársainak megtisztelését vette. — Ez a rész így hangzik:

8. Czimek, meg czimekből telnek, Senecával legyen mondva, in titulum sepulchri. Egyet elvégre nem akarok feledésbe bocsájtani, azt amelylyel *Nagyvárad városa* megtisztelt, midőn arany- misém alkalmával diszpolgárának nevezett. Ezt a megtiszteltetést, ezt a czimet *igen is kiválólag nagyra becsülöm* és végrendeletem végrehajtóit felkérem, hogy ebbeli nagyrabecsülésemet alkalom adtával a közgyűlés előtt kifejezzék és jegyző- könyv-szerben megörökíttessék. Egyuttal rendelem, hogy *diszpolgárságomról szóló e hivatalos oklevél a Szt. Vincze intézetben elhelyeztessék és örök időkre tiszteletben maradjon. Áldásom és Isten kegyelméből imádságom e városra örök időkre.*

A temetés.

Az érczkoporsót ma este olmozták le. A temetés ma délelőtt háromnegyed 9 órakor veszi kezdetét. A halottas háznál a beszentelést dr. Schlauch Lőrincz bibornok-püspök végzi, mely után a halottat a székesegyházba viszik, hol a gyászmisét Vinkler József cz. püspök fogja mondani. Az abszolució után a halottas menet a Szent Vincze intézet kápolnájához vonul, hol az elhunytat a kápolna kriptájában, az intézet növendékeinek gyászéneke mellett helyezik el.

Elhangzott a harangszó is. Arra vonult a hang, ahol, valahol messze van Magyarországon.

Elhangzik-é oda?

Messze esik az innen.

Ennek a hangulatnak a hatása, mondhatnám, nyomása alatt indultunk a félóránnyira eső Walhallához.

Remek a vidék is, szép mint lakóinak a lelke.

Az öreg Dunát hűtlenül ott hagytuk, hiába csábított pompás képeket mutató partjaival, mert tudtuk, hogy a parton menve, 358 lépcsőt kapunk majd meglepetésül, míg a hátsó oldalon erdőben s nem igen meredek hegyoldalon juthatunk a Walhallához.

A Walhalla név, az Ó-Német mithológiából van véve. Walhallának nevezték azt az arany palotát, melybe Odin, a csaták hőseit fogja összegyűjteni, kik itt az örök szép és ifjú harci nemtők (Walkürök) társaságában fognak élni.

Az épület maga is ósrégi görög templom mintájára van építve tiszta fehér márványból.

A Duna felől páratlan szépségében áll előttünk. Élesen válik ki a sötétzöld háttért képező erdőből, ragyogva szikrázva a napsugártól s rengeteg számu lépcsőjével szédületes meredeken ereszkedik le egész a Duna vízszinégig remek panoráma felett uralkodva.

Igazán csak lassankint tudja bonczolgatni az ember azt a megkapó összbnyomást, amit

ez a páratlanul remek épület s az ezt körül fogó tájkép reánk tesz.

A templomot 52 oszlop köríti, melynek mindegyike 6 méter kerületű hóféhér márvány. Az egész épület tiszta jóniai styl és kívül 125 m. hosszú, 58 m. széles. Maga a templom belül 48 m. hosszú, 14 m. széles és 15 és 1/2 m. magas. A két architrafon 14—14 alakból álló csoport kép. Déli felől hódolat Germánia előtt, északon a germán nép felszabadulása.

Mielőtt a pantheonba lépniék, hatalmas filcz csizmákat kell húzni a lábunkra, hogy a rengeteg értéket képező mozaik padozatot meg ne sértsük. Ebben a papucsban csoszogunk aztán körül.

A világitást két hatalmas üvegablak adja úgy elhelyezve, hogy bár a fai tiszta eszszolt vörös márvány, a szobrok fehér márványból vannak, reflex fény mégsem bántja az embert. (Óh! Akadémiai képtárunk, hol egyes képeket egyszerűen nem lehet látni a reflex fény miatt.)

A falakon 102 mellszoborban vannak megörökítve mindazok, kik a német törzsből hallhatatlanokká lettek és emlék táblákban 64 olyan nagy név, kiknek még nem jutott szobor.

A mennyezet alatt reifben húzódik körül a német nép története. Ez maga kincseket érő mű. A mennyezet bronz, kézzel zománcozva itt-ott és 14 kolossalis Walkür tartja.

A hallhatatlanok között három iparost leltünk. Ervin von Steinbach, a straszburgi

műnszter építője, Joann von Guttenberg a nyomtatás feltalálója és Peter Henlein a zsebóra feltalálója szobrai.

Érdekes a statisztikából az, hogy a szobrok között van 9 asszony, 17 püspök, 11 költő, 10 művész stb. A többi majd mind harczos vagy politikus és néhány bölcsész.

Minden szobor igazi művész munka, a bronz ajtószárnyak remekei a relif munkáknak. A fény pazar, mit nem csak az épület anyag drágasága, de művészi feldolgozása áraszt.

És mindezt egy kis ország, nem is független fejedelme csinálta 1830—1842-ig. De nem csak ezt, igen sokat s amit csinált az mind abszolút becsü és kiszámíthatlan értékű.

Messze vagyunk mi innen nagyon.

Van egy Gellért hegyünk nekünk is a főváros közepén, szinte kínálkozik, hogy tegyük valamivé. Felette a pusztuló czitadella Fel sem kellene hordatni az építési anyagot... de hagyjuk ezt.

A Walhallát nem irigylem, de a nép lelkületét, azt igen.

Ez a lelkület ez kellene. Ez szállana még egyszer belénk, a törhetetlen hit s a feltétlen köteleességérzet és az egész ország Walhallává lenne, melyben élnek a hallhatatlanok; mely előtt újra tisztelettel állana a világ.

Mint — valaha — — régen.

Pálffy.

A temetésen való részvételüket táviratilag jelentették be *Wolafka* Nándor v. püspök, *Zajnay* János kanonok, *Gróh* Ferencz gyulai prépost-plébános és *Spelt* Gyula gyomai plébános, pápai kamarás.

Felhívás.

Az Ur elhitta közülünk hű szolgáját, akinek szeretete melengette, ápolta körünk nemes törekvéseit még oly rövid fenállása óta. A tisztelet és hála nyilatkozzék meg az ő utolsó útján épen oly meghatóan, amint nyilatkozott az ő szeretete az emberiség iránt. Felkérem a *Katholikus Kör* tagjait, hogy nagy halottunk méltóságos és főtiszteletendő *Nogáll* János püspök temetésén, f. é. július 21-ik napjának d. e. ¼ 9 órakor minél számosabban megjelenni sziveskedjenek. Nagyváradon, 1899. július 20.

Dús László,

a kath. kör alelnöke.

A sajtó Nogáll püspökről.

A nagyváradi l. sz. káptalan mély gyásza fájó sebet üt mindenütt, ahol csak a jó és nemes méltánylására érzékkel, szívvvel bírnak az emberek.

Legnagyobb bizonyítéka ennek a magyar sajtó, mely a halott életéről, tevékenységéről legmelegebb hangon nyilatkozik, magasztalja az elhunyt érdemeit és egyikét a legszebb részvét nyilatkozatoknak küldi a gyászoló káptalanhoz.

Az *Alkotmány* így ír:

Élete az áldásos munkának, a páratlanul könyörületességre való jótéteményeknek volt szakadatlan láncolata. Irodalmi munkásságával műveiben ércnél maradandóbb emléket emelt önmagának; fejedelmi alapítványával s óriási összegekre rugó adakozásaival pedig sok-sok ezer szegénynek szívébe jegyezte be dicsőült nevét. Halálával hányan maradtak most minden támasz, minden gyámoltatás nélküli? Hány inséges, beteg, hány szemérmes koldus vált most igazi árvává az ő halála után? Mert szinte mesészerű dolgokat beszélnek az ő nagy szívéből, meleg szeretetéről páratlan áldozatkészségéről, melylyel a szegények, a társadalom nyomorgó, éhező páriái iránt viseltetett. Az ő egyszerű lakásának küszöbét soha egy szerencsétlen sem hagyta el üres kezekkel s áldozatkészsége, emberszeretete oly nagy volt, hogy inkább magától vonta meg a legszükségesebbeket is, csak hogy más nyomorán segíthessen s egy-két fájó könnyet letörölhessen.

A *Hazánk* a következőleg ír:

Ott lenn az Alföldön a kaszák suhognak. De úgy látszik aratása van ott a halálnak is. Emberpusztító suhanása letört egy jó embert tegnap, akinek talán, a mi fölfogásunk szerint, nincs is irgalmasságra szüksége — annyi jót cselekedett itt a földön közöttünk gyarló emberek között.

Akár miként magyarázzák, akár minő kommentárját adják a katolikus egyház papjai életének, mégis van abban az én hitetlenségemben, gyarlóságomban is felemelő, hogy valaki megáldva a Isten minden tehetőségével, lemondjon a boldogságról, melyet a családi otthon nyújt neki és embertársai boldogulására éljen. *Nogáll* János nagyváradi nagyprepost ezek közül a nemes emberek közül való volt. Életpályáját nem szántották keresztül viharok, csak a jótékony, az emberszeretet csörgedező patakja kiérte élete utain.

Mert meg kell értenünk a czimzetes püspökök nagy erkölcsi fontosságát. A mi életünkben — ezalatt az egy emberöltő alatt — csak azt láttuk, hogy a politikai áramlatok felszínre került tologatói jutottak polczra. Kemény a bírálata, de kimondjuk, hogy *Pribék* István a veszprémi és *Nogáll* János a

nagyváradi, sohasem lehettek megyés-püspökökké, minek sok szegény ember adta meg az árát.

Egyházának hű fia, magyar nemzetének tényezője dőlt vele a sírbolt homályába. Nyolczvan éves volt, de korának ezüst szálai hirdették a hazájának tett szolgálatait is. Azok a századok, melyeket a szegényeknek adományozott, millió könnyet fakasztanak sírja fölé.

Az Isten nyugosztalja ezt a jó magyar, ezt a szeretet vallásában élt és meghalt főpásztort!

Pesti Hírlap:

Nogáll Jánosnak az irói működése nemcsak egyházi szempontból figyelemreméltó. Kár, hogy műveit épen tárgyuknál fogva nem ismerik, mert a *Nogáll* püspökénél különb magyar stílussal alig dicsekedhetik valaki. Folyton a magyar irókat bujta s kéziratának minden szavát gondosan hánytá-vetette, mielőtt a nyomdába adta. Ha valaki titulázgatta a műveit s egy-egy szót vagy kifejezést kifogásolt: *Nogáll* püspök egész érintkezéssel s a nyelvemlékekből és a klasszikusokból kikeresett számtalan példával igazolta stílusának helyes magyarságát. *Kempis* Tamás Krisztus követésének *Nogáll*-féle fordítása és *Nogáll*nak *Szent Teréziáról* írott könyve olyan olvasható, mely nagy gyönyörűséget okoz még annak is, aki különben nem nagy kedvvel forgatja a szent könyveket.

A város részvéte.

Mint már előző számunkban említettük, b. e. *Nogáll* püspök óhajához képest *Felser* Antal kanonok kérte a városi tanácsot, hogy engedjék meg, miszerint a nemeslelkű főpap porhüvelyeit az általa alapított és épített *Szent Vincze* intézet kápolnája alatt készített sírboltba helyezhessék el.

A kérelem folytán *Rácz* Mihály főjegyző, mint polgármester helyettes tegnap rendkívüli ülésre hívta össze a tanács tagjait.

A tanács a kérelmet teljesíthetőnek mondta ki s a sírboltba leendő eltemetést engedélyezte. Megállapította azonban azon közegészségügyi követelményeket, amelyeket az eltemetésnél figyelembe kell venni. Ennek az ellenőrzésével *Komlóssy* József gazdasági tanácsost, dr. *Baróthy* Ákos főorvost, *Gerő* Ármin főkapitány helyettesét és *Busch* Dávid főmérnököt bízták meg.

A tanácsülés foglalkozott ezután azzal, hogy Nagyvárad városa miként rójja le háláját és kegyeletét elhunyt diszpolgára iránt.

Elhatározták, hogy:

1. indítványozni fogja a tanács a városi közgyűlésnek, miszerint a *Szent Vincze* intézetnek 3000 frt, s a többi bölcsődéknek 1000—1000 frt alapítványt tegyen a város. Ezen összegek kamatait évenként felveszi a város a költségvetésbe;

2. az elhunyt diszpolgár ravatalára koszorút helyez a város nevében;

3. részvétiratot intéz a nagyváradi l. sz. székes káptalanhoz;

4. A tanács testületileg vesz részt a temetésen.

A részvétirat szerkesztésével *Szűts* Dezső aljegyzőt bízták meg.

A 14-ik paragrafus.

Bécsből jelentí egy távirat, hogy a *Wiener Zeitung* július 17-én kelt és a 14. paragrafus alapján kiadott császári rendeletet közöl az ipari termeléssel szoros kapcsolatban álló közvetett adókról és az osztrák-magyar vámtarifáról szóló törvények módosítása tárgyában. A rendelet kiterjed: 1. a söradóra, 2. az 1898.

június 20-án az égetett szesz vámjáról hozott törvény módosítására, a szeszadóra, valamint a szesztermeléssel készített sájtolt élesztőnek megadóztatására, 3. az 1899—1900. termelési időszakban a kisebbik adótétel mellett termelhető alkohol mennyiségének felosztására, 4. a cukoradóról szóló 1888. június 20-iki törvény módosítására, 5. a reichsrathban képviselt királyságok és tartományokban levő cukorgyárak vállalkozói által visszatérítendő kiviteli bonifikációk egyéni felosztásának szabályozására, 6. az osztrák-magyar vámterület 1882. május 25-iki vámtarifájának a cukrot, sört, égetett szesz folyadékokat, ásványolajokat és kátrányt illetőleg való módosítására, 7. a kivitelre szánt cukor és alkohol-tartalmu gyártmányok készítéséhez felhasznált répacukor és szesz adómentessége, valamint a cukor vagy alkohol tartalmu illetőleg olyan cikkek után, a melyek készítéséhez cukor, vagy alkohol használtatott fel, külföldről való behozatal esetében szedendő vámpótlékre, 8. az adó alá vetett cukor forgalmára a reichsrathban képviselt királyságok és tartományok és a magyar korona országai, Bosznia és Hercegovina közt, valamint az 1884. június 8-iki törvény módosítására azon alkohol mennyiségek szeszadójának megtérítését illetőleg, melyek ezen területek és a megadóztató ország közti forgalomban előfordulnak, 9. a záróhatározatokra, melyek szerint az 1., 2. és 3. részek szeptember 1-én, a 4., 5. és 7. rész augusztus 1-én lépnek hatályba. A 6. rész intézkedései a cukrot illetőleg augusztus 1-én, a szeszeműeket illetőleg 1899. szeptember 1-én, egyébként csak 1900. január 1-én lépnek hatályba. A 8. rész intézkedései a cukrot illetőleg augusztus 1-én, különben szeptember 1-én lépnek életbe. A kiegyezésre vonatkozó többi törvényeket vasárnap közli a bécsi hivatalos. Mint híre jár a kiegyezés sanctionálása alkalmából a két miniszterelnök és a ressort miniszterek magas kitüntetéseknek kapnak.

A bécsi gyakorlati — szociális

tanfolyam első ülése tegnap volt Bécsben nagy ünnepélyesség között. A kurzus előkészítésén már régóta fáradozott a bécsi keresztény szociális bizottság. A megnyitásra megjelent *Lueger* dr. polgármester is, aki lelkes beszédet intézett a kurzus hallgatóihoz. A gyűlés 9 órakor kezdődött, amikor *Geszmann* Albert dr. reichsrathi képviselő, mint az összehívó bizottság elnöke üdvözölte az egybegyűlteket. Az első felolvasást *Lichtenstein* Alajos herceg reichsrathi képviselő tartotta a *liberális gazdasági rendszerről*. Az ausztriai keresztény szociálisok vezére nagy szakavatottsággal s tudással fejtegette azt a rombolást, melyet a mozgó tőkére, szabad versenyre és úszorára épített liberális gazdasági rendszer a társadalom minden rétegében, a közgazdaság minden ágában, a keresztény szociális élet minden terén véghez vitt. Eles kritikával rámutat arra, hogy miben áll a jelenlegi szociális kérdés s nem habozik kijelenteni, hogy mindennek oka a liberális gazdasági rendszerben keresendő. Ezután élesen kelt ki a kapitalizmus ellen s vázolja azokat a módokat, melyek segítségével becsületes és kitartó munkával meg lehetne dönteni a pénz molochját s vele a belőle táplálkozó liberális társadalmat, helyébe pedig felállítani a kereszténység tisztító tűzében megégett szociális társadalmat.

Az előadást nagy tetszéssel fogadták s az utána következő vitatkozásban csak *Schöppel* dr. kifogásolta az előadás Marxista irányát.

Utána *Geszmann* Albert dr. reichsrathi képviselő beszélt hosszabban a *hitelszervezetekről*. Bőven ismertette mindkét intézménynek üdvös hatását egész közgazdasági és szociális életünkre s meleg hangon emlékezett meg ama törvényhozási hathatós pártfogásról, melyben eme intézményeket az alsó-ausztriai tartománygyűlés részesítette. A nagy tetszéssel kísért előadás után *Schindler* dr. prelátus és egyetemi tanár a keresztény szervezetről beszélt s berekesztette az ülést.

UJDONSAGOK.

TAJÉKOZTATO.

Augusztus 15. Multság Nagyszalontán a gymnasium javára.
 Augusztus 23. és 24. Kereskedelmi kamarák kongresszusa.
 Augusztus 27. Csonkatorony felavatása Nagyszalontán.
 Augusztus 29, 30, 31. Vendéglősök kongresszusa.

* **Erzsébet örök imádas templom.** Ismeretes már a közönség előtt az a kegyeletes mozgalom, mely a fővárosi kath. köréből indult ki, hogy Erzsébet királyné emlékére közadakozás útján templom emeltessék az ország fő és székvárosában, melynek falai között nap-nap után imádkozni fognak a királyné lelkiüdvösségeért. E kegyeletes terv kiviteléhez legnagyobb készséggel adta meg beleegyezését a király és az ő elhatározása folytán Mária Valéria főhercegnő mint fővédnök állott a gyűjtőbizottság élére, a mely már eddig körülbelül 90.000 forintot gyűjtött a kegyeletes czél megvalósítására. Ez a központi gyűjtőbizottság szükségesnek látja most már ezt a mozgalmat az egész ország kiterjesztésére és tervbe vette, hogy az ország nagyobb városaiban, a megyék székhelyein gyűjtőbizottságokat alakít, melyek a társadalom minden rétegét be fogják vonni a mozgalomba.

* **Kulturmérnöki hivatal Nagyváradon.** Augusztus hó 1-től Nagyváradon tudvalevőleg kulturmérnöki hivatalt állítanak fel. Az aradi kulturmérnöki hivatal, melyhez eddig Nagyvárad is tartozott, megkereste Nagyvárad városát, a melyben hivatkozva a hivatal szétosztására, kéri, hogy a felmerülő ügyiratokat július 31-ig hozzá terjeszszék át, míg a később érkezőket, kivéve ha sürgősek, július hó 15-ig tartsa vissza a város. Ezekben ugyanis már a Nagyváradon felállítandó új hivatal fog intézkedni.

* **Petőfi-émlék.** Országszerte megindult a hazafias mozgalom, hogy hősi halállal halt nagy lírikusunk emlékét most 50 év múltán azzal a kegyelettel olyan imponáló ünneppel üljük meg, a melyet csak megérdemel szabadságharcunk Tyortaetsa, ki Romulusként félisten módjára hirtelen eltűnt szemünk előtt, hogy annál csodásabb legyen az alakja, legendává nőjön ki a sorsa s bár halála bizonyos, mindvégiglen várjuk, folyton emlegessük, egyre szeressük, látni-hallani óhajtsuk. A mint dalait mindannyian énekeljük, költeményeit áhitattal, tüzzel olvassák mindenek, nincs csak egy is közöttünk, ki nevét ne ismerné, — ép úgy senki sem akadhat, ki Petőfi-ünnepén ne venne részt és ne ragaszkodnék mindahhoz, mi most, az ünneplő hangulat közben, Petőfire emlékezteti, a mi Petőfi dicsőségét hirdeti. Ünnepelni fog július 30-án az egész nemzet és ünnep lesz mindama helyeken, melyek Petőfivel valami vonatkozásban vannak. Ilyen ünnep készül a fővárosban Petőfinek ama nagy művészi emléke előtt is, melyen mint a szabadságharc eszméjének legideálisabb megtestesítője, Petőfi áll az első helyen; körülötte a győzelemre rohanó honvédsereg, melynek diadalmamora Petőfi arcán verődik vissza. Petőfi emléke e kép: a nagy-szebeni csatakörkép (*Petőfi Bem táborában*) A művészek ecsettel hirdetik rajta Petőfi dicsőségét, a kép előtt pedig Petőfi iskolatársai emelnek szót: *Jókai Mór, Szász Károly, Gyulai Pál, Vadnay Károly* stb., hogy elmondják emlékezeit Petőfiről. A körképtársaság ugyanis emlékezetessé akarva tenni e félszázados fordulót, a legtökéletesebb Edison-féle fonográfon megszólaltatja Petőfinek még élő minden irókortársát, kik őt személyesen ismerték s a kik e czélből írott Petőfi-emlékezeit lemondták a fonográfba. Kettős czél ért el ezzel. Élő emlékeket gyűjtött Petőfiről s megörökítette azok hangját is, kik maguk is a nagy időknek nagy tanúi, irodalmunk legjelesebbjei. Ez élőszó-gyűjtemény aztán a Petőfi-ház

ereklyéi közé kerül, hogy késő unokáink is hallhassák e nagyjaink szavát a mint Petőfit magasztalják. E gyűjtemény már most is a közönség rendelkezésére áll s a körkép látogatói mindennap díjtalanul hallhatják az említett szavát. S hogy a külső keret is megfeleljen a nagy időkre való visszaemlékezéseknek, gr. Kreith Béla nagyértékű 48-as ereklyemuzemának színét-javát a körkép épületében helyezte el s ezeket a körkép látogatói szintén díjtalanul tekintheti meg. Hogy pedig mindenki, a köznép is áldozhasson e helyütt Petőfi s a nagy idők emlékének, a körképtársaság 50 krról 30 krra szállította le a belépő díjat s ennek is egy részét a Petőfi-ház javára ajánlotta föl. Végezetül Petőfi és Bem képmását feltüntető emlékérmeket vezetett a körképtársaság, melyek árának egy része szintén a Petőfi-ház javára esik, hogy a közönség ez indirekt adományozásával is minél előbb fölépíthesse az áldozatkész magyar nép azt a házat, melybe azért fogunk záródokolni, hogy ott Petőfi ereklyéinek láttán lelkesedést, haza- és szabadság szeretetet tanuljunk Petőfitől.

* **Változások a jászóvári premontrei kanonokrendben.** A jászóvári premontreiek prépostja a nagyváradai gimnáziumba Kiss Kolost, Kende Gyulát és Lakner Józsefet nevezte ki tanároknak. *Ládai* Kázmér pedig Jászóra lett áthelyezve.

* **A gyermekkorház szervezete.** Nagyvárad város közegészségügyi szakszervezete tegnap ülést tartott a városházán, dr. Konrád Márk elnöke alatt; jelen voltak dr. Grósz Menyhért, dr. Kornstein Lajos, dr. Nemes Áron, dr. Baróthy Ákos, dr. Berkovits Miklós, dr. Döry Mihály, Gerő Ármán, Nyíry György, dr. Mayer László és Szűts Dezső jegyző. Első sorban elfogadták dr. *Baróthy* Ákos főorvos jelentését a fertőző korban szenvedők testvéreinek és hozzátartozóinak kiltatásáról az iskolákból. Átteszik a városi tanácshoz. — Ezután a gyermekkorház kezelésére vonatkozó szabályrendelet-tervezetet tárgyalták. A kórház czime: *Nagyváradai Sztaroveszky szegény gyermekkorház.* Az alapítók jogát akként állapították meg 2 illetve 1 beteget felvételre ne csak ajánlhasanak, de joguk legyen azt felvenni. Igazgatóság helyett kórházi választmányt szerveznek s ennek a rendőrkapitány is tagja. Javasolja a szakszervezet, hogy tiszteletbeli rendelő orvosok helyett rendelő és tanácsadó orvosok rendszeresítsenek. — Az eredeti tervezetben az volt, hogy igazgató főorvos csak gyermekgyógyász lehet; — ehelyett javasolják, hogy bármely egyetemes tudor lehessen igazgató főorvos, de gyermekgyógyász előnyben részesül. Az orvosok kinevezése nem a polgármester, hanem a főispán joga. Az orvosok fizetését, a főorvosét kivéve, a választmány állapítsa meg. Javasolják továbbá, hogy a kórházban elhalt gyermekek holttestét csak azok családjának beleegyezésével boncolhassák fel.

* **Tengerre magyar!** A fiumei m. kir. tengerészeti akadémiában a mostani tanévben tizenöt hely lesz betöltve. Az intézet tanfolyama 3 év, tannyelve jelenleg az olasz. Az *oktatás teljesen ingyenes* és sem tandíj, sem más tanítási átalány nincs. A pályázónak a 14-ik életévet be kell töltenie s valamelyik középiskola négy osztályát elkell végeznie, s felvételi vizsgát kell tennie. A folyamodványokat az Akadémia igazgatóságához kell beadni augusztus 25-éig. A többi tudnivalókat a hivatalos lap tegnapi száma közli.

* **Br. Gruber szenátor Körösszeg-Apátiban.** A napokban lett a magyar sajtóban felszínre hozva gróf *Csáky* Sándornak a közoktatásügyi miniszterhez benyújtott terve, hogy a közalapítványi birtokokon a földnélküliség, földéhség és más szociális betegségek gyógyítására a tanyásbérleti rendszert honosítsák meg

a benyújtott részletes terv alapján. Ennek kivételére az *»Agrária«* belga részvénytársaság vállalkozott, melynek egyik tagja br. *Gruber* belga szenátor. A Csáky grófok biharmegyei birtokaikat szintén e társaságnak bocsátják át. Br. *Gruber* fiával és két belga kulturmérnök társaságában most Magyarországra jöttek, hogy bejárják a szóban forgó birtokrészeket s tanulmányozzák a magyar mezőgazdasági viszonyokat. F. hó 17-én jártak a Csáky grófok társaságában *Körösszeg-Apátiban*, ahol az egész társaság *Zeiterer* József uradalmi felügyelő vendége volt s a felügyelő és szeretetreméltó Ella leánya voltak hivatala a belga vendégekkel megismertetni a magyar konyhát. A vendégek kitünően érezték magukat a magyar klíma s a magyar vendégszeretet alatt s végül a Csáky grófokat arra kérték, hogy tanítsák meg őket, miként kell köszönetet mondani a magyaros vendéglátásért *magyarul*. A tanítás sikerült s a belga vendégek magyar szóval vettek búcsút.

* **Tűz.** Tegnap éjjel a nagypiaczon lévő Diósi-féle faterlepen tűz támadt. A tűzoltóság gyorsan megjelent a helyszínén s a tüzet eloltotta, mielőtt még elhatalmasodott volna. A tűz oka ismeretlen.

* **Eljegyzés.** *Kocsán* János kir. járásbíró-sági aljegyző eljegyezte *Beliczay* Irénke kisaszszonyt, *Beliczay* Elek belényesi főjegyző bájos és szeretetre méltó leányát.

* **Szokoly Tamás panasz-jogorvoslata.** Nagyvárad város közgyűlése tudvalevőleg az összes városi parkok és utcái ültetvények gondozását a lövészegylet kertfelügyelőségére bízta, évi 6000 frt fizetése mellett. *Szokoly* Tamás törvényhatósági tag felebbezése folytán a belügyminiszter a közgyűlés határozatát megsemmisítette. A tanács előterjesztése folytán a legközelebbi közgyűlés elhatározta, hogy felterjesztésben újból kéri az előbbi határozat jóváhagyását. Ezen közgyűléshez *Szokoly* Tamás beadványt intézett, a melyben a törvényre hivatkozva kérte, hogy a tanács előterjesztése fölötti határozathozatalnál a lövészegylet tagjai, mint érdekeltek, ne szavazhassanak. Ennek ellenében a szavazásnál azon bizottsági tagok is részt vettek, akik a lövészegyletnek tagjai. — Mivel az elnöklő polgármester a lövészegylet tagjait is korlátlanul befolyjni engedte a kérdés eldöntésénél, *Szokoly* Tamás tegnap panaszjogorvoslattal élt a közigazgatási bírósághoz s a határozatot az 1896. évi XXVI. tezik 42. §-a alapján megsemmisíteni kéri.

* **A pécsi templomban helyreállított ezeréves műemlékek.** Hazai műtörténelmünk szempontjából hasonlíthatatlanul nagy fontosságú restauráció veszi nálunk legközelebb kezdetét. Nem kevesebbről van szó, mint arról, hogy a török világban lerombolt ezeréves pécsi székesegyház egyes részeit a feltalált és összegyűjtött eredeti kövekből fogja újra fölépíteni a nagy tudományu *Gerecze* Péter dr. tanár, kit a muzeuma rendezésére *Heltyey* Sámuel püspök hivatott Pécsre. A nagyérdékű s a maga nemében szinte páratlan munkálatról a következőket jelentik: A muzeumban évtizedek óta felhalmozódtak a régi székesegyházból ásatások alkalmával előkerült faragványos kövek. E faragványok a római idők és a X. századbéli keresztény-román stíl jeleit viselik magukon. *Gerecze* dr. a régi székesegyház minden zegézugát jól ismeri. Évtizedekre terjedő tanulmányai alapján a régi templomnak teljes tervrajzát egybe tudta állítani és ebben oly tökéletességre vitte, hogy minden egyes faragványról meg tudja mondani, hogy a templomnak melyik részéből való. A föltalált régi köveket már osztályozta és ki jelentette, hogy a régi templom egyes részeit teljes épségében egybe tudja állítani és csak a hiányzó kövek utánfaragás útján való pótlásra lesz szükség, ami-

hez a rajzokat ő fogja adni, de amelyek alkalmazása a felállítandó műemlék régiségét és eredetiségét legkevésbé sem fogja befolyásolni. Gerencze fölépíti ily módon a régi székesegyházban állott u. n. *néppárt*, mely sátoralakú fülke volt s a melyben a keresztelő medenczét helyezték el a régi keresztények; ugyintén föl fogja építeni az *északi* és *déli bejárat* s az *altemplom bejáratát* a régi alakban. Ezeknek a csoportozatoknak minden egyes darabja becses műemlék, mindegyik más-más rajzu, alig van két egyforma darab a roppant kötömgben. Gerecz dr. e műemlékeket a muzeumi termekben akarta egybeállítani, de hogy a mű valódi jelentőségű lehessen, a püspök lehetővé fogja tenni, hogy e részek a szabadban állíttassanak föl és pedig egyakkora területen, mely a régi templom alaprajzának megfelel, úgy, hogy a templom egyes részei egymáshoz képest a régi helyzetbe jutnak s egy valódi restaurált rom benyomását fogják kelteni a nézőben.

* **Névmagyarosítások.** *Nerhofrits* Vendel nagyváradi lakos vezeték nevét *Kálmán*-ra, *Grosz* Veronika pedig *Erdélyi*-re magyarosította.

* **A Petőfi-émlékünnep és a néppárt.** A segesvári Petőfi-ünnepélyen résztvevő képviselőházi küldöttségébe a néppárt részéről *Major* Ferencz és *Farkas* József orsz. képviselők jelöltettek ki, kiknek neveit *Molnár* János pártelnök úgy a képviselőház háznagy irodájában, mint a Petőfi-Társaságnál bejelentette.

* **Tizenötgy öngyilkosság egy napon.** A statisztikai hivatal kimutatása szerint nem régen egy napon *tizenötgy öngyilkosság* történt a fővárosban, ki méreggel, ki pisztolylyal, ki kötéllel, ki marólguggal vetett véget az életének. Az esetekhez nincsenek számítva azok, a melyek szerte az országban fordultak elő. Pedig aznap a vidékről is érkeztek távirati hírek a lapokhoz, a melyek szintén életunt emberek tragikus sorsáról, regéltek és tanúságot tettek arról, mekkora a kétségbeesés a szivekben egyrészt és mily kevésre becsülik ma már az emberek az életet másrészt. Kétségkívül a vallástalan teoriák és a társadalmi nyomor szomorú következménye.

A dum-dum lövegek vége. A hirhedt dum-dum lövegeknek, a melyek borzalmas pusztításokat vittek végbe, mert az áldozat testéhez érve, felrobbantak és így nem csak sebesülést, hanem szörnyű halált idéztek elő, most vég-órja ütött. A hágai békekongresszián ugyanis kimondták, hogy a dum-dum lövegek használata tilos. Az angolok, a kik e lövegeket a civilizáció gunyjára és az emberbarátok heves tiltakozása ellenére is főleg Indiában a vademberek ellen alkalmazták, most kénytelenek lévén a kongresszus határozatának megfelelni, olyan tudósításokat bocsátanak közre, hogy a dum-dum lövegek használatának megsemmisítése, mert sokszor a puska csövében maradnak és ott robbannak fel, a mi a lövőre nagy veszélyt jelent. Ilyen hamis tudósításokkal akarják az angolok, a kik a felvilágosodott ember barátok tiltakozó szavára mit sem adtak, a kongresszus kötelező határozata folytán a kényszerű visszavonulás kellemetlenségét leplezni.

* **Visszavont körözés.** A Magyar Királyfogadó volt tulajdonosának fia, *Ment Béla* ellen a napokban egy körözés jelent meg a hivatalos lapban. Nemrég ugyanis megidéztek a törvényszékre, a mivel a meghívót részére kézbesíteni nem tudták, körözést bocsátottak ki ellene. A fiatal *Ment*, a ki különben tartalékos hadnagy, nagyot nézett a körözés olvasásakor, s a vidékről, hova néhány hét előtt távozott, felsietett a fővárosba. Ma délelőtt ügyvédjével, dr. *Rosenberg* Mihálylyal megjelent a törvényszéken, hogy a további esetleges kellemetlenségnek elejét vegye. Igazolta tehát tüstént, hogy a mikor elhagyta a fővárost, annak rendje szerint bejelentette azt a katonai térparancsnokságnál s így szó sem lehet igazolatlan távozásról, vagy pláne eltűnésről. Erről a bíróság is meggyőződést szerezvén, a bíróság 54264. sz.

a. hozott határozatával nyomban visszavonta *Ment Béla* körözését. Egyébként az ügy is, amelyről szó volt, egészen jelentéktelen.

* **Elveszett.** E hó 19-én este a Fő-utcán, Szt.-János-utcán esetleg a Zöldfa-utcán egy duplafedelű, kékre zománczolt, felső fedelében gyémántokkal kirakott női aranyóra lánczartó karikája nélkül elveszett. A megtaláló felkérte, hogy azt Szt.-János-utca 442. szám alatt átadja, hol illő jutalomban részesül.

Elsinkofalt 7000 forint.

Párját ritkító hunczfutság derült ma ki a büntető törvényszéknél. Valami furfangos család a kezei közé kaparított egy **7070 forintról szóló takarékkönyvecskét**, a melyet a bíróság mint *letélet* őrzött, s annak jogos tulajdonosa most bottal ütheti pénzének a nyomát. A dolgnak egy büntető pör az előzménye, melyben *Mihnyák* Mátyas és *Bohnyák* Péter gyári munkás voltak a vádlottak. Történt ugyanis, hogy Budapesten még 1896-ban meghalt *Hurchott* János, egy Lengyelországból ideszakadt vasgyári munkás. Az elhaltnak temetéséről két régi barátja, *Mihnyák* és *Bohnyák* gondoskodott, fedezvén minden költséget. Valami nagy áldozat nem volt ez tőlük, mert *Hurchott* után maradt egy kis pénz. Csak azt nem tudta még akkor senki, hogy mennyi.

Néhány nap múlva, perczre a pénz hírére megjött Galiciából az elhalt *Hurchott*nak bátyja. Hogy zajt ne csapjon a két «barát» átadott az örökségért jelentkező testvérnek 200 forintot, a ki erre nyugodtan visszautazott hazájába. *Hurchott* Jakabnak egy harmadik ismerőse, aki időközben megtudott mindent, elárulta, hogy bizony jóval több pénz, 800 forint maradt a meghalt munkás után s így *Mihnyák*ot és *Bohnyák*ot letartóztatták.

Amikor a két munkást elfogták, elkoboztak tőlük, illetőleg a náluk tartott házkutatás alkalmával minden értéket. *Mihnyák*tól egy 7070 frtos takarékkönyvecskét meg 500 forint készpénzt, társától pedig 170 frtot vettek el. Mindez a törvényszéken *bírói letéltbe* jutott. A bűnpör pedig folyt ellenük tovább, míg nem tavaly a Kuria mindkettőjüket *hét-hét havi börtönre ítélte*. Eddig a dologban semmi különös nincs; a mi érdekes, az most történt, hogy *Mihnyák* és *Bohnyák* a mult hónapban fogságaikat elhagyták. A mint ugyanis *Jászberényből*, a hol büntetésüket töltötték, hazajöttek, első dolguk volt a bíróságnál maradt közel 8000 frtjukat keresni. De ekkor kellemetlen hírt kaptak a törvényszéken. Azt felelték nekik, hogy a bíróságnál immár csak a készpénzben volt 670 frt van meg, a mit a kár, az örökségből hiányzó összeg megtérítésére tartottak vissza.

— És hol a 7070 forint? Kérdezte megrémülve *Mihnyák*, a kié az ily összegre szóló takarékpénztári könyvecske volt.

— Azt *felvette volt védője*, — volt az előadó, Haupt bíró válassza.

Mihnyák mindjárt rosszat sejtett és hogy a tudta nélkül történt visszaélésnek nyomára jöjjön, az ügy feiderítésével dr. *Vagács-Rácz Flóris* ügyvédet bizta meg. Az ügyvéd aztán csakhamar rájött, hogy a szegény munkás pénzét galád módon elsinkofálták. Nem akart tehát tovább foglalkozni a dologgal s lemondott a képviselőtről, csupán azt a tanácsot adva még a becsapott embernek, hogy panaszával forduljon röztön a vizsgálóbíróhoz.

Hogy ki sikkasztotta el a 7070 frtot, ed-

dig teljesen tisztázva nincs. Tény csupán az, hogy alig szállították el a *Jászberényi fogházba* az elítéltet, eltűnt a takarékkönyvecske a bírói letéltből.

EGYESÜLETEK.

Honvédeink a segesvári Petőfi-ünnepen.

Biharmegye lelkes fiai a szabadságharc alatt leginkább Bem seregében, az erdélyi csatá-tereken vértettek és küzdöttek hazájuk szabadságáért, most azért hazafias kötelességüknek tartják részt venni azon a nemzeti ünnepen, melyet a segesvári csata félszázados emlékére rendez az ország a csatában dicső halált halt *Petőfinek* és a hőselekkü honvédeknek nyugvó porai által megszentelt sírhalmoknál. A nagyidők egyik vitéz szereplője az ünnepélyen való részvétel megbeszélése végett a következő felhívást intézi egykori derék bajtársaihoz:

Felhívás!

A nagyváradi városi és biharmegyei 48—49-es honvéd-egylet t. választmányának tagjait felkérem, miszerint a folyó évi július hó 23-ik napjának délelőtti fél 11 órájára a városháza kis tanácstermében megjelenni sziveskedjenek.

Tárgy:

1849. évi július hó 31-én a segesvári dicső, de szerencsétlen kimenetelű ütközetben elesett örökemlékkü koszorus költőnk, *Petőfi Sándor* szobrának leleplezési ünnepélyére küldöttség menesztése és koszoru küldése.

Nagyváradi, 1899 július hó 20-án.

Elnöki megbízásból:

Szűts István,
egyl. főjegyző.

Remélhetőleg a megye és város hatósága is módot fog találni arra, hogy méltó részt vegyen az impozánsnak és emlékezetesnek ígérkező hazafias ünnepélyen.

Igazságszolgáltatás.

A nagyváradi kir. tábla elintézett ügyei.

Előadó: *Bócz Géza.*

1694 B. Nagy Sándor s. t. — Nagy Eszter s. t. — helyben hagyva.

1906 Szabó Gézáné hagyatéka, — részben megváltoztatva.

1915 Kozma Tódorné — Bodnár Juon s. t. — helyben hagyva.

1916 Borbély András hagyatéka, — megváltoztatva.

1922 Neumann Adolf s. t. — Váradi Mór, — feloldva.

1925 Katona Juon hagyatéka, — visszautasítva.

1929 Ladányi Áronné hagyatéka, — helyben hagyva.

1936 Andrányi Kálmán s. t. — Bacsinszky Lajos, — megváltoztatva.

Előadó: dr. *Imrik Péter.*

1754 Rosenthal Mór — Veisz Ignác, — helyben hagyva.

1560 Nagylétai árvaptr. — Árva János, — helyben hagyva.

1789 Kir. kinestár — Deren Juon, — megváltoztatva.

1797 Grósz József — Lakatos András, — visszautasítva.

1844 Gyebrovszki Judit s. t. önkéntes árverés, — megváltoztatva.

1872 Balázs Gusztáv — Klein Ignác, — helyben hagyva.

1878 Özv. Molnár Andrásné — Dr. Lengyel Sándor, — rendelet.

1904 Newyork életbiztosító társaság — N. Molnár László, — helyben hagyva.
1923 Balló Juliánna s. t. — Kreis József és neje, — megváltoztatva.
1924 Balló Juliánna s. t. — Kreis József és neje, — megváltoztatva.
1926 Szabó Lajos — Katz Jakab, — megváltoztatva.
1937 Baum Ferencz — Paksi Márton, — megváltoztatva.
1939 Fehér Izrael — Jezerniczky Dénes, — helyben hagyva.

Előadó: Dr. Gedeon László.

3054 Gyöngyösi János szándékos emberölés, — helyben hagyva.
2856 Pisker Ignác hatóság elleni kihágás, — helyben hagyva.
2857 Ifj. Komlódi András tulajdon elleni kihágás, — rendelet.

SZINHAZ.

Heti műsor

Péntek: *Utazás egy apa körül.* 1-ór.
Szombat: *Utazás egy apa körül.*
d. u: *Jani és Juci.*
Vasárnap: *Utazás egy apa körül.*

Utazás egy apa körül ezime annak a tarka szövegnek, a melyet *Varney* genialitása operetté avatott és melynek ma lesz bemutató első előadása. A darab élénk, változatos és ötletes jelenéseit üdítőleg frissíti fel *Varney* zenéje, a melynek tetszetős melódiáit bizonyára utcazhosszat fogják dudorászni. Az igazgatóság mindent megtett, hogy kellő kiállítással emelje az előadás sikerét, s ehhez képest új jelmezeket és díszleteket csináltatott. *Komlósi, Székely Irén, Iványi, Kassai, Leóvey, Nyáray, Szerdahelyi, Vendrey* s a többiek is mind jó szerepekhez jutottak. A darabot szombaton és vasárnap megismétlik.

Családi örömök.

A *Hennequin* vigjátéka, vagy jobban mondva boházata, olyan mint a Vigszínház egyéb műsora. A Vigszínház igazgatósága onnan metszette ezt a modern francia boházatok vadoncz hajtásairól. E boházatok taktikája az, hogy egy-egy cocotte, vagy más ilyen alakkal mondatják el mindazt, a mi az ilyen francia darabokat kapósákká teszi pikantiériát.

Meséje igen röviden elmondható. Az a legjobb mese, mely legrövidebben és legkönnyebben mondható el. Terillac báró (*Szerdahelyi* F. házias élet, szóval családi örömök után vágyódik. — Unokaöccsének Adrien de Terillacnak (*Góth Sándor*) Anette-el (I. *Vásárhelyi* Vilma) való házasságában véli megtalálni ezt, kiket éppen ezért saját lakásába fogad, azonban családi örömök helyett családi perpatvart zudít a nyakába.

A darab bő alkalmat nyújt a tuzásokra, de tegnap este mégsem erre nyújtott bővebb alkalmat, hanem a szerep nemtudásból származó kinos szünetekre. *Vendrei* Ferencz (La Thibaudiére) tuzása nagyon is kitűnt *Góth Sándor* (Adrien de Trillac) discrét, elegáns játéka mellett, ki e miatt nyílt színen többször tapsot kapott. Ebben a szerepében vett bucsut a nagyváradi közönségtől.

Szerdahelyi Ferencz (De Terillac br.) a kiélt, nyugalomra vágyó zsoné szerepében produkált sok jót, *Laczkó* Aranka (La Thibaudiérné) pedig az anyós jellemet igyekezett gondos tanulmánya alapján megalkotni. I. *Vásárhelyi* Vilma kedves Anette volt, *Horváth* Paula sikkes cocott. (b. i.)

REGÉNY-CSARNOK.

NEM HIÁBA.

Irt: *Neidegg*, fordította: *Szirtes*. 59

Meglehetősen nyomot hangulatban távozott Ganermann. Maga személye miatt épen nem aggódott, ő meggyőződésből szolgálta ügyét és kész lett volna bármint áldozatra is, de már nem állott egyedül. Ő köteleességeket vállalt magára Ádával szemben, tehát elővigyázatra nyugodt megfontolásra lett volna szüksége. Mit válaszoljon neje szemrehányásaira, ha esetleg büntetésből áthelyezik. Aztán használt-e az ő hősiesség az ügynek? Hányszor figyelmeztette őt József ifjabb korában, hogy ne hagyja magát pillanatnyi fölhevüléstől elragadtatni, hányszor mondta, hogy képzelet hőstettek mögött gyakran hiúság lappang; hányszor véste emlékezetébe, hogy csak azon áldozatoknak van igazi értéke, a melyek jól megdöntött elhatározásból származnak, melyekre a lelkiismeret kötelez. Milyen jól ismerte és ítélte meg őt bátyja, míg ő maga csak lassan jutott önismeretre.

Elégedetlenül ment a hivatalba, hol az a kellemetlen érzés fogta el, midőn társai közé lépett, mintha erkölcsi vesszőfutásra kellene vállalkoznia, különösen midőn részben kíváncsi, részben kárörvendő tekinteteikkel találkozott. Egyszer komolysága tartotta a gunyolódókat korlátok között, egyedül az őrizte őt meg az idő előtti kérdésektől és megjegyzésektől. Egészen megkönnyebbült a lelke midőn ismét szobájának négy fala vette körül, hol Áda levele várakozott reá, mely ezuttal szivesebb és terjedelmesebb volt a szokottnál. Kifejezte reményét, hogy nemsokára viszontláthatja őt és küldött neki 120 forintot Mari kisasszony eladott festményeinek ára fejében. Ezen szolgálat által reméli, hogy megnyerte tetszését és bocsánatát kissé hosszúra nyúlt távolléte miatt.

A bubánat napjaiban ja részvét legkisebb jele is jól esik, Áda sorai, ha mindjárt egyáltalán nem tanuskodtak is mély érzelméről, elegendők voltak, hogy férjét boldogítsák. Ganermann ajkaihoz szorította a levelet, meghatottan nézte arczképét, mely íróasztalán állt és mosolygani látszott reá. Ujjongott örömeiben, hogy feleségének szíve jó és melegen érdeklődik iránta; így tehát nyugodt lehet, bármi történjék is és nem kell félnie a fellegtől, mely életének egén mutatkozik.

Szíve jósága abban is nyilvánult, hogy szeretetből férje iránt nem sajnálta a fáradságot a festőné érdekében és jó árban adta el a képeket. Ganermannnak is sikerült néhányat eladni, de sokkal olcsóbban. Mindazonáltal mégis 160 forint volt az összeg, melyet egészen összehozott, mely Mari kisasszony szegénységében egész kis vagyont ért fel. Ganermann elhatározta, hogy estére meglepi őt vele.

Mintán Rösler né oltalmába vette, Ganermann nem tett nála újabb látogatást; de valakinek örömhirt vinni oly nagy és ritka élvezet, hogy nem tudott ellenállni ösztönének és maga vitte el a gyűjtött kincseket.

Alig ismerte meg Mari kisasszonyt, a ki mint kiaszott árnyalak élt emlékében, midőn most arczkifejezésében és minden mozdulatában vonzó, magas alakját maga előtt látta. Látszott ugyan, hogy még igen gyöngye, de arca már meglehetősen megtelt és csinos száját vidám mosoly övezte. Szépnek ugyan senki sem mondhatta, de sajátja volt az a megnevezhetetlen báj, melyet a lélek tisztasága kölcsönöz és mély érzelm sugárzott ki bogár szeméből, melyekkel első találkozásuk alkalmával oly kimerülten és bágyadtan tekintett Ganermannra.

Kezét nyújtá a belépőnek és egyszerű, de érzelmes szavakkal megköszönte irgalmasságát. — Hogy óráimat el nem vesztettem, azt is kegyednek köszönhetem, — fejezte be vidáman. A jóságos orvostanácsosné még azonfelül személyesen kereste fel a hölgyeket és változtatta előttük sanyaru helyzetemet, s így nem néztek más rajzitanit után. Nehány nap alatt, hiszem Istenemet, eléggé megerősödöm, hogy körutamat újra megkezdhessem . . .

— Én meg jó hirt hozok kegyednek, Ro-

dessau kisasszony. 160 forintot kapta ma festményekért.

A leány örömeiben gyermekmódra összecsapta kezét:

— Lehetetlen! Annyi pénz már régen, igen régen nem volt a kezemben.

Kiterítette a bankókat maga előtt és ragyogó szemmel nézte azokat:

— Ebből kifizethetem az orvost és gyógyszerért . . . a derék takarítóasszonyt is megjutalmazhatom . . . és az Erzsébet-egyesületnek is szeretném visszatéríteni a viselt költségeket . . .

— De kisasszony, hova gondolt ez képtelen, ez kevély gondolat.

Biborpiros lett.

(Folyt köv.)

TAVIRATOR.

A belgrádi merénylet.

Zimony, jul. 20. (Saj. tud. táv.) Egy szerb ügyvédekől álló küldöttség fogadása alkalmával *Sándor* király többek közt a következőket mondotta:

— Hajduk teremtették meg a radikális uralmat és a radikális kormány pártfogolta a hajdukat. Mig eremben egy csepp vér van, addig párturalmat nem tűrök. Személyi változások történhetnek a kabinetben, a törvénynek, munkának, rendnek uralma, melyet két éve megállapítottam, állandó fog maradni; mert ez a népnek és az országnak hasznára van és mert ez az erős akaratom.

A német császárné balesete.

Berchtesgaden, jul. 20. A német császárné nagyon jól érzi magát. A daganat már lohad, úgy, hogy valószínűleg már pár nap múlva föltehetik a szintén megsérült, alsó lábszárára a szoros kötést.

Dreyfus-ügy.

Páris, július 20. (Saját tud. táv.) A rennesi haditörvényszék kormánybiztosának adott utasításoknak, melyekről *Matin* irt, céljuk az, hogy a következő pontokat megállapítsák: Először azokat, melyekre a kormánybiztos vizsgálatának a semmitőszék ítélete értelmében szorítkoznia kell. Továbbá azokról a bírósági kihallgatásokról is szólnak az instrukciók, melyektől a tanuk megidézése függ.

Páris, július 20. A *Lanterne* azt állítja, hogy a rennesi Dreyfus-pör kezdetét hivatalosan augusztus 1-ére állapították meg, a *Matin* ellenben azt mondja, hogy a pör augusztus első heteiben fog kezdődni. *Eszterházy* kijelenti a *Matin*-ban, hogy a bordereaut 1894-ben *Schwarz-koppen* ezredes lakásába egy német ember vitte, a ki a hírlapszolgálatnál volt alkalmazva és a kinek nevét ő megmondja, hogyha kényszerítenék rá.

Nagy sztrájk Amerikában.

New-York, július 20. A sztrájkoló közúti vasúti alkalmazottak azt követelik, hogy ma éjjel az összes alkalmazottak abbahagyják a munkát. A kocsik egyelőre mind a három vonalon járnak. A rendőrségnek több helyen, így a 2. avenuen, összeütközése volt a sztrájkolókkal. Délután tömegesen fordultak elő komoly összeütközések, a melyeknél azonban nem történt súlyos sebesülés.

Az új orosz trónörökös.

Pétervár, július 20. A hivatalos lap császári parancsot közöl, a mely szerint birodalmi törvény alapján *Alexandrovics* Mihály nagyherceget mindaddig, míg *Miklós* császárt Isten fia születésével meg nem áldja, mindenkor trónörökösnek czimezi.

Az özvegy czárné utazása.

Pétervár, július 20. Az özvegy császárné a nagyhercegek és hercegnék kíséretében külön vonaton Novorossiskba érkezett és a Pohjedonoszev György nevű pánczélos hajóra ment, a mely a fekete tengeri hajóraj kísérete mellett elindul Batumba. (Magy. Táv. Ir.)

Anglia külpolitikája.

London, július 20. Brodrick parlamenti államtitkár Farnhamban beszédet mondott, melyben igazolta Salisbury külpolitikáját és kijelentette, hogy Anglia viszonyai kifelé a mostani kormány alatt minden tekintetben javultak.

A cavitet győző Triesztben.

Trieszt, július 20. Az *Olympia* nevű amerikai czirkáló Dewey tenger-nagygyal ma reggel ideérkezett és a parti üteggel a szokásos üdvözlést váltotta.

Trieszt, július 20. Reggel negyed kilenczkor érkezett Dewey admirális kéklobogós hajója a kikötőbe 475 hófehérbe öltözött matrózzal. Huszonegy ágyulövés hangzott el a hajóról s ugyanannyi felett a világító toronyból. Dewey hatalmas alak, a férfiszépség mintája. Egy ujságírónak, a ki őt cavetái győzőnek szólította, így felelt:

— Nem volt az olyan nagy dolog. Az ütközet előtt fölmentem az emelvényre, eszembe jutott, hogy jót tenne egy csésze kávé. A kávé el is hozták. Mondja meg az olvasóinak, hogy ütközet előtt sohase igyanak langyos kávé, mert oly borzasztó tengeri betegségem sohasem volt. Azután a hágai konferencia sikertelenségéről szólva kijelenti, hogy Amerika negyven hajót és tizenkét pánczélos hajót épített, hogy többé meg ne lépjek.

KÖZGAZDASÁG.

A kisipar érdekében.

A merkantil rendszernek legmostohább gyermeke volt minden időben a kisipar. A kisipar nemcsak pangott, hanem a pusztulás szélére jutott, mert a szabad verseny teljesen leszorította az ugynevezett tisztas ipart, a becsületes munkát és a szédelgésnek tág teret nyitott

Elég későn, de talán nem egészen későn belátják a legilletékesebb helyen is a panaszosok jogosultságát.

A miniszter kutatja a hiányok okait és hogy teljesen tiszta képet nyerjen, a kereskedelmi és iparkamarákat, köztük a nagyváradit is, fel hívta tapasztalataik közlésére. Ez ügyben a következő leiratot intézte valamennyi hazai kereskedelmi és iparkamarához.

Valamennyi magyarországi kereskedelmi és iparkamarának.

A hazai ipartestületek jelenlegi állapotáról hivatalbeli elődöm által készített részletes

statisztikai felvétel eredményéből örömmel vettem tudomásul, hogy a képesítéshez kötött kézműipart üzöknek eddigelé már 50 százaléka él ipartestületi kötelékben és a meglevő ipartestületek jórészt eredményesen végzik az iparosok közt a rend megszilárdítását és hasznára vannak a munkaadók és munkások közti békés együttműködésnek.

Ugyanezért azonban sajnósan tapasztaltam, hogy a már létező ipartestületek az ipartörvény 126. §-ában körülírt azon feladatoknak, melyek őket az iparoktatás, a szakképzés, szövetkezetek alakítása és általában képesítéshez kötött kézműipar fejlesztésének terére utalják, — vajmi csekély mértékben, mondhatni csupán szórványosan tesznek eleget és részben talán oka annak, hogy az érdekelt iparosoknak még mindig jelentékeny százaléka idegenkedik ily testületek alakításától, melyek körén belül szakmabeli érdekeit eléggé érvényre jutni nem látja.

Miután azonban a helyenkint e téren is felmutatott eredmények azt látszanak igazolni, hogy e testületek kellő vezetés mellett a kézműipar fejlesztésének is alkalmas szervei lehetnek, anélkül pedig közigazgatási feladataikat sem képesek megfelelően ellátni, sulyt fektetek arra, hogy a testületek egy részénél tapasztaltak, meddőség okai felderíttessenek s ott, ahol lehető és szükséges, a mutatkozó hiányok pótoltsanak.

Azon természetes érdekkapcsolatnál fogva, mely a kamara és kerülete ipartestületei között — törvényes rendelkezés hiányában is — fennáll és ápolandó, de tekintettel azon felmerült jelensége is, hogy éppen egyik ipartestület kebeléből önálló iparkamara létesítésére irányult mozzalom a hazai ipartestületek többségének pártolásával találkozott, a kamarának saját érdekében fekvő elsőrendű feladatát képezi e jelenséget komoly és beható figyelmére méltatni s azok okainak és orvosszereinek felderítése mellett egyuttal azon módokat is megfontolási tárgyává tenni, melyek mellett a kamara és kerülete ipartestületei között bensőbb összeköttetés volna létesíthető.

Utalással tehát az ipartestületi összeírásnak a kamara előtt már ismert eredményeire, — felhívom a kamarát, hogy kerülete összes ipartestületeire kiterjeszkedve, tegye beható tanulmány tárgyává azon kérdést, hogy e testületeknél általában — egyes szórványos eseteket kivéve — az iparfejlesztés tekintetében észlelhető meddőségnek mik az okai, s a mutatkozó hiányok mennyiben orvosolhatók?

Jelentésében ne tartózkodjék egyes testületek konkrét bajainak s e bajok konkrét orvosszereinek felemlítésétől sem, hanem világítsa meg az egész kérdést a maga valóságában, terjeszkedjék ki minden oly részletre, mely a viszonyok jelzett kedvezőtlen alakulásának oka s azok kedvezőbbé fejlődhetésére alkalmas.

A fentiek szem előtt tartásával szerkesztendő jelentés legkésőbb folyó évi december hó 31-ig elémm terjesztendő.

A m. kir. központi statisztikai hivatalt egyidejűleg utasítottam, hogy a kamara kerületéhez tartozó testületek kérdőíveivel, ha a kamara eziránt megkeresné, a kamarának rendelkezésére bocsássa a visszaszolgáltatás feltételei mellett.

Budapest, 1899. jul. 13-án. *Hegedüs.*

Reich Jenő és Társa

Tőzsde jelentése.

— A »Tiszántul« eredeti távirata. —

Ertéktőzsde.

Budapest, július 20.

Az irányzat nyugodt.

Osztrák hitel	378.30
Magyar hitel	387.—
Allamvasut	346.25
Rimamurányi	301.50
Magyar jelzálog	244.75
Salgótarjáni	331.—
Wagon-kölesön	623.—
Villamosvasut	225.—
Magyar leszámítoló	353.25
Iparbank	104.25
Budapest közuti	404.50
Kereskedelmi	101.50
Déli vasut	65.08

Határidők.

Budapest, július 20.

Készáru buzában az irányzat lanyha volt 18,000. mm. forgalom mellett az árak változatlanul jegyeztettek.

Buza áprilisra	—
Buza októberre	821
Tengeri jul.	4.64
Rozs őszre	6.67
Zab őszre	5.42
Tengeri augusztusra	4.64

B. c. s. július 20.

Az irányzat nyugodt.

Osztr. hitel	879.75
Magyar hitel	887.75
Allamvasut	842.75

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1899. július 20-án.

Magyar aranyjárdék 4%	119.25
Magyar koronajárdék	96.50
Magyar vasuti kölcsön aranyban 4 1/2%	120.—
Magyar vasuti kölcsön ezüstben 2 1/2%	101.—
Magyar keletvasuti államkötvény 1876-ból	120.25
Magyar földtehermentesítési kötvény 4%	95.25
Italmérsi jog megváltási kötvény	150.—
Horvát-szlávon földtehermentési kötvény	96.50
Magyar nyeremény-sorsjegy-kölesön	161.—
Tiszaszabályozás és szegedi sorsjegyek kölcsön	138.50
Osztrák járadék papírban	100.40
Osztrák járadék ezüstben	100.20
Osztrák járadék aranyban	119.25
Osztrák korona járadék	100.50
Osztrák államsorsjegyek	139.—
Osztrák magyar bankrészevény	910.—
Magyar hitelbankrészevény	387.—
Osztrák hitelintézeti részevény	380.40
Párisi vista	343.—
20 frankos arany (Napoleond'or)	9.55
Németbirodalmi márka	58.90
London vista	120.70
20 márkásarany	11.78

NAGYVÁRADAI SZINKÖR.

Evadbérllet 80. szám. Kisbérllet 80. szám.
Páros. Páros.

Ma pénteken, 1899. július 21-én

a kolozsvári országos nemzeti színház személyzetével:

lényes kiállítással itt először:

Utazás egy apa körül.

Operette 5 képben. Irták: Cottens és Gavault. Fordították Fái J. Béla és Makai Emil.

SZEMÉLYEK:

Burnette	Vágó Béla.
Plumetné	K. Árpási
Francine, leánya	Székely Irén
Diána, énekesnő	Komlósi Emma
Gontran de Présalé	Bónis Lajos.
Adhemár	Kassai K.
Robert de Boifleuri vicomte bob	Nyárai Antal
Mongrapin	Vendrei F.
Troupardin, nyug. százados	Szerdahelyi Ferencz
Czigneboeuf, gyógyszerész	Váradai M.
Eulália, felesége	Váradiné
Gusztávné, volt rózsaleány	Holló Etel.
Közégi bizalmi férfi	Fehér József.
Gólya	Leövey Leo.
Virág	Heltai N.
Csima	Iványi A.
Kajla	Szabó D.

Tánczosok, csolnakosok. csapos leányok, tűzoltók, nép.

Helyárak: Alsó páholy 4 forint, felső páholy 3 forint. Támlásszék I—VIII. sorig 1 forint. IX—XI sorig 80 krajczár. Zártszék I, II. és III. sor 60 krajczár. Első emelet. I. sor 50 krajczár, második sortól 40 krajczár földszinti állóhely 40 krajczár. Katona- és diákjegy a földszinten 30 krajczár. Közép karzat 80 krajczár. Oldal karzat 20 krajczár.

Egy színlap ára a pénztárnál 10 krajczár.

Kezdeté fél 8, vége 10 óra után.

Holnap ugyanez.

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

